

УДК 614.2

АЛГОРИТМ ПІДГОТОВКИ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ДО ЗМІНИ ПРАВОВОГО СТАТУСУ НА НЕПРИБУТКОВІ НЕКОМЕРЦІЙНІ ПІДПРИЄМСТВА

Скрип В.В., Слабкий Г.О., Миронюк І.С.

*ДВНЗ «Ужгородський національний
університет», Ужгород, Україна*

Summary: Training algorithm for healthcare institutions to change the legal status for non-profit non-commercial enterprises is proposed. The algorithm of specified training is presented for the levels of health care institution, the institution owner and the population. The special features of preparing healthcare institutions for autonomy in terms of implementation of the Law of Ukraine "On State financial guarantees of medical care for the population" are also presented.

Key words: health care institutions, autonomy, training, algorithm.

З прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства з питань діяльності закладів охорони здоров'я» від 6 квітня 2017 року N 2002-VIII [1] в країні почалася проводитися активна робота з автономізації закладів охорони здоров'я. МОЗ України розробило Методичні рекомендації з питань перетворення закладів охорони здоров'я з бюджетних

установ у комунальні некомерційні підприємства [2], які базуються на старій системі фінансування закладів охорони здоров'я.

В умовах впровадження Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» від 19 жовтня 2017 року N 2168-VIII [3] змінюється система фінансування закладів охорони здоров'я, а відповідно і організація їх діяльності, що суттєво позначається і на процесі їх підготовки до автономізації.

Мета дослідження: розробити та представити алгоритм підготовки до зміни правового статусу закладів охорони здоров'я на неприбуткові некомерційні підприємства (автономізації) на сучасному етапі розвитку системи охорони здоров'я та законодавчо визначених перспективах її реформування.

Методи дослідження. Матеріалами дослідження стала законодавча база України із зазначеного питання, а методами дослідження стали системний підхід, структурно-логічний аналіз та метод концептуального моделювання.

Результати дослідження та їх обговорення. Підготовка до зміни правового статусу закладів охорони здоров'я на неприбуткові некомерційні підприємства (автономізації) має здійснюватися на рівні закладу охорони здоров'я, власника закладу охорони здоров'я, яким як правило є орган місцевого самоврядування та населення.

Ініціювати автономізацію закладу охорони здоров'я може колектив або власник закладу охорони здоров'я.

Алгоритм підготовки до автономізації на рівні закладу охорони здоров'я.

На рівні закладу охорони здоров'я проводиться детальне вивчення, аналіз та прогнозування:

Показників чисельності та структури населення: динаміка чисельності, віко-статевої структури, народжуваності, смертності.

Стану здоров'я населення: показники захворюваності, поширеності хвороб, первинного виходу на інвалідність, інвалідизації в розрізі вікових груп та статі.

Показників звернення населення за медичною допомогою: амбулаторно-поліклінічною, екстреною, стаціонарною, експертною, профілактичною за спеціальностями; структура звернень за отриманням планової та ургентної медичної допомоги. Аналізується обґрунтований, не обґрунтований та незадоволений запит населення за окремими видами медичної допомоги.

Показників якості медичної допомоги за її видами у відповідності до галузевих стандартів.

У відповідності до Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» від 19 жовтня 2017 року N 2168-VIII (стаття 8) готується та принципово узгоджується проект договору із Уповноваженим органом про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій. Умовами договору про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій є: перелік та обсяг надання пацієнтам медичних послуг та лікарських засобів за програмою медичних гарантій; умови, порядок та строки оплати тарифу; фактична адреса надання медичних послуг; права та обов'язки сторін; строк дії договору; звітність надавачів медичних послуг; відповідальність сторін.

Базовим для визначення переліку та обсягу надання пацієнтам медичних послуг та лікарських засобів за програмою медичних гарантій є отримані на попередньому етапі прогностичні дані, щодо потреби населення в певних видах медичної допомоги.

Наступним кроком підготовчої роботи має бути проведений детальний аналіз та розрахунки з питань можливої ефективної діяльності закладу охорони здоров'я по виконанню умов зазначеного договору.

Для цього проводиться наступна аналітична та організаційна робота:

Аналіз відповідності технічним, санітарним та протиепідемічним вимогам будівель, споруд, приміщень закладу охорони здоров'я та можливості їх забезпечення в тому числі із обрахуванням необхідних для цього видатків.

Аналіз холодного і гарячого водопостачання, енергопостачання в тому числі аварійного, протипожежного забезпечення та його відповідність існуючим СНіПам. Проведення технічних та фінансових розрахунків для приведення до чинних технічних та санітарних нормативів.

Аналіз ресурсного забезпечення закладу охорони здоров'я: медичним обладнанням, устаткуванням, медичним інструментарієм, автотранспортом, меблями, білизною, спецодягом тощо. Відповідність забезпечення Табелям оснащення (галузевий стандарт) та потребам по виконанню умов договору з надання медичної допомоги в межах визначених програмою медичних гарантій. Обрахування необхідних видатків для ресурсного забезпечення закладу охорони здоров'я у відповідності до галузевих стандартів та реальних потреб.

Аналіз структури та потужності закладу охорони здоров'я в тому числі клінічних, діагностичних та допоміжних служб в аспекті виконанню умов договору з надання медичної допомоги в межах визначених програмою медичних гарантій.

Аналіз штатного розпису та кадрового забезпечення, включаючи кваліфікацію медичних кадрів в аспекті виконанню умов договору з надання медичної допомоги в межах визначених програмою медичних гарантій при раціональному використанні кадрового потенціалу.

Аналіз показників діяльності кожного структурного підрозділу та закладу охорони здоров'я в цілому, раціональності використання ресурсів та

визначення можливих шляхів оптимізації діяльності та підвищення раціоналізації використання наявних ресурсів.

Розрахунки витрат на забезпечення клінінгових послуг в закладі охорони здоров'я з вивченням можливості замовлення даних послуг.

Розрахунки витрат на утримання харчоблока та приготування їжі для пацієнтів в закладі охорони здоров'я з вивченням можливості замовлення даних послуг.

Аналіз рівня комп'ютеризації та інформатизації закладу охорони здоров'я в аспекті запровадження електронної системи охорони здоров'я і проведення розрахунків щодо необхідних витрат для закладу охорони здоров'я щодо її впровадження.

Базуючись на отриманих в ході проведеного аналізу результатах далі проводяться розрахунки та підготовка проектів наступних документів:

Статуту закладу охорони здоров'я - комунального некомерційного підприємства;

Структури та потужності закладу охорони здоров'я - комунального некомерційного підприємства;

Системи оплати праці медичних працівників закладу охорони здоров'я з запровадженням механізму оплати за кількість і якість наданих послуг та мотиваційних механізмів до ефективної праці і впровадження сучасних організаційних та клінічних технологій.

Штатного розпису закладу охорони здоров'я та посадових інструкцій - комунального некомерційного підприємства;

5. Пропозицій для власника закладу охорони здоров'я з формування спостережної ради закладі охорони здоров'я з визначенням їх функцій та повноважень (Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства з питань діяльності закладів охорони здоров'я» (стаття 24) від 6 квітня 2017 року N 2002-VIII).

6. Переліку можливих платних послуг та розрахунку їх собівартості. При розрахунку обсягу платних послуг необхідно враховувати законодавчу норму, що обсяг платних медичних послуг, які не входять до програми медичних гарантій, може складати не більше 20% від обсягу усіх наданих послуг.

7. Формування проекту фінансового плану закладу охорони здоров'я на рік - комунального некомерційного підприємства;

Наступним кроком підготовчої роботи має бути здійснення організаційних заходів:

Попередження профспілкового комітету та колективу (персонально працівників) закладу про заплановані зміни щодо структури, потужності закладу, штатного розпису, зміни умов праці.

Попередження профспілкового комітету та персонально працівників про звільнення або зміну місця та умов праці (якщо такі передбачаються).

Попередження профспілкового комітету та колективу закладу охорони здоров'я про запровадження нової системи оплати праці.

Проведення перемовин та підготовка проектів угод з закладами охорони здоров'я різних форм власності з отримання консультативних та діагностичних послуг по забезпеченню виконання договору із Уповноваженим органом про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій.

Представлення власнику закладу охорони здоров'я результатів проведених аналізів та розрахунків в потребі фінансових асигнувань для забезпечення закладу охорони здоров'я у відповідності до галузевих стандартів і СНіПів та надання медичної допомоги у відповідності до програми медичних гарантій.

Представлення власнику закладу охорони здоров'я розрахунків фінансових потреб для здійснення фінансування із

місцевого бюджету шляхом надання фінансової підтримки для:

- для виконання заходів соціально-економічного розвитку відповідної території (об'єднаної територіальної громади);

- мотивацію медичних працівників до якісної та ефективної праці відповідно до затверджених місцевих індикаторів;

- оновлення чи закупівлю основних засобів;

- проведення капітального ремонту;

- оплату комунальних послуг.

В умовах впровадження Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» від 19 жовтня 2017 року N 2168-VIII, коли гроші «ідуть за пацієнтом» населення, в разі потреби, має право, а відповідно в своїй більшості і буде звертатися в той заклад охорони здоров'я, в якому зможе отримати більш якісну медичну допомогу при кращих умовах та більш доброзичливому відношенні персоналу.

Тому надзвичайно важливим є вивчення рівня конкурентноспроможності та забезпечення конкурентоздатності закладу охорони здоров'я. Даний розділ в підготовці до автономізації ЗОЗ є принципово новим на надзвичайно важливим. Керівники закладів охорони здоров'я мають володіти такою методикою і здійснювати стратегічне планування забезпечення конкурентоздатності закладу охорони здоров'я.

Алгоритм підготовки населення до автономізації закладу охорони здоров'я. Базується на ст. 8. Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» від 19 жовтня 2017 року N 2168-VIII.

1. Населення інформується про:

- порядок вибору лікаря, який надає первинну медичну допомогу та отримання вторинної, третинної,

реабілітації і паліативної медичної допомоги;

- порядок отримання лікарських засобів за програмою медичних гарантій в порядку реімбурсації;

- про медичні послуги та лікарські засоби, які пацієнт може отримати в цього надавача за програмою медичних гарантій повністю безоплатно;

- про платні медичні послуги, порядок їх отримання та вартість.

2. Законодавчо визначені обов'язки пацієнта:

- надавати відповідному надавачу медичних послуг достовірну інформацію та документи, необхідні для отримання медичних послуг та лікарських засобів;

- проходити профілактичні медичні огляди в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я;

- виконувати медичні приписи лікаря та дотримуватися правил внутрішнього розпорядку надавача медичних послуг;

- виконувати інші вимоги, передбачені законодавством про охорону здоров'я.

Алгоритм створення та реєстрації закладу охорони здоров'я в юридичному статусі неприбуткового некомерційного підприємства:

1. Місцева рада приймає рішення про:

- Припинення діяльності закладу охорони здоров'я - бюджетної установи шляхом її перетворення в заклад охорони здоров'я - комунальне некомерційне підприємство;

- призначення складу комісії та її голови з реорганізації закладу охорони здоров'я - установи в комунальне некомерційне підприємство;

- встановлення порядку і строку заявлення кредитором своїх вимог до закладу охорони здоров'я - установи, що припиняє свою діяльність.

2. Державному реєстратору подаються документи для реєстрації рішення про припинення юридичної

особи шляхом реорганізації, за наслідком чого вноситься запис до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань.

3. Комісія з реорганізації розглядає вимоги кредиторів до закладу охорони здоров'я, а також проводить інвентаризацію.

4. Комісія розробляє передавальний акт, який має містити положення про правонаступництво щодо всіх зобов'язань установи, передачу прав та зобов'язань за формою бухгалтерського обліку.

5. Фінансове управління власника розробляє зміни до бюджетних програм з урахуванням процедури реорганізації закладу охорони здоров'я, зміни системи фінансування та запровадження фінансової підтримки закладу охорони здоров'я із місцевого бюджету.

6. Рішенням місцевої ради:

- затверджується передавальний акт;

- приймається рішення про створення закладу охорони здоров'я – некомерційного підприємства шляхом реорганізації;- затверджується статут закладу охорони здоров'я – комунального некомерційного підприємства.

7. Пакет документів про створення закладу охорони здоров'я -комунального некомерційного підприємства та припинення закладу охорони здоров'я - бюджетної установи подають державному реєстратору. Протягом 24 годин з отримання документів державний реєстратор має внести відповідні записи до ЄДР.

8. Заклад охорони здоров'я - некомерційне підприємство укладає договір із Уповноваженим органом про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій.

9. В закладі охорони здоров'я - некомерційному підприємстві затверджуються: фінансовий план, структура, потужність, штатний розпис, система оплати праці, перелік платних послуг та їх прейскурант.

10. До трудових книжок працівників закладу охорони здоров'я вноситься запис про зміну найменування роботодавця у зв'язку із реорганізацією.

11. Заклад охорони здоров'я - некомерційне підприємство укладає договори медичного напрямку по забезпеченню медичної допомоги в межах програми медичних гарантій.

12. Заклад охорони здоров'я - комунальне некомерційне підприємство оформлює та реєструє право користування об'єктами нерухомості та земельними ділянками, відкриває рахунки в банку та переоформлює рахунки в казначействі.

13. Заклад охорони здоров'я - некомерційне підприємство укладає всі види господарських договорів.

14. До МОЗ України закладом охорони здоров'я - некомерційним підприємством подається заява про оформлення ліцензії на здійснення господарської діяльності з медичної практики та використання наркотичних речовин, прекурсорів (за необхідності).

Висновок. Представлено алгоритм підготовки закладів охорони здоров'я до зміни правового статусу на неприбуткові некомерційні підприємства. Представлено алгоритм вказаної підготовки на рівнях закладу охорони здоров'я, власника закладу та населення. Представлено особливості підготовки закладів охорони здоров'я до автономізації в умовах впровадження Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення».

ЛІТЕРАТУРА:

1. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства з питань діяльності закладів охорони здоров'я» від 6 квітня 2017 року N 2002-VIII. [Електронний документ]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T172002.html
2. Методичні рекомендації з питань перетворення закладів охорони здоров'я з бюджетних установ у комунальні некомерційні підприємства. Київ, 2017 – 55 с.
3. Закон України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» від 19 жовтня 2017 року N 2168-VIII. [Електронний документ]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T172168.html